

Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01/2019 р.

Голова НМР *Н. М. Кольцун* Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування, 24 Сфера обслуговування
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 242 Туризм
(код і назва спеціальності)

освітня програма Економіка та управління підприємствами,
Туризм. Туристична діяльність

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Сорока Л.М.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою УТТД
протокол № 1 від 29 серпня

Завідувач кафедри Сорока Л.М.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

Федорова О.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Сосновський А.В., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ

Рецензенти програми:

Захарченко В.І., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ, д.е.н.

Сорока Л.М., завідувач кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ, доцент, к.е.н.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	24	6
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2 / 1	Лабораторні заняття:	
Семестр: 4 / 2	Семінарські заняття:	
	24	6
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 2		
- самостійна робота: 4	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Метою вивчення дисципліни є: формування системи базових знань з теорії і практики: фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Передумови для вивчення дисципліни. Теоретико-методологічною базою вивчення курсу є отримання теоретичних та практичних знань з наступних дисциплін: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Маркетинг», «Товарознавство», «Менеджмент», «Економіка підприємства (виробничого, торгівельного та біржових структур)».

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Фінанси підприємств» тісно пов'язана з іншими дисциплінами, передбаченими навчальним планом, такими як: «Оподаткування», «Економічна діагностика», «Стратегія і розвиток бізнесу», «Бізнес-планування», «Бухгалтерський облік», «Економіка і організація інноваційної діяльності».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- Знати термінологію і мати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;
- Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати на практиці.

2. Уміння:

- Демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків

- Застосовувати знання й уміння щодо ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

- Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

3. Комунікація:

- Показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

- Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

- Оволодіти навичками письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

4. Автономність та відповідальність:

- Відповідальність за прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

- Управління комплексними діями або проектами.

- Відповідальність професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.

- Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Основи фінансів підприємств	4	2	2				6	4	2	2				8
2.	Організація грошових розрахунків підприємств	8	4	4				8	4	2	2				10
3.	Грошові надходження підприємств	4	2	2				6							12
4.	Формування і розподіл прибутку	4	2	2				6	4	2	2				10
5.	Оподаткування підприємств	4	2	2				4							12
6.	Обігові кошти	4	2	2				8							8
7.	Кредитування підприємств.	4	2	2				6							8
8.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	4	2	2				8							10
9.	Оцінювання	4	2	2				5							8

	фінансового стану підприємств.													
10.	Фінансове планування на підприємствах.	4	2	2			8							8
11.	Фінансова санація підприємств.	4	2	2			5							10
Проміжний контроль							4							4
Разом:		48	24	24			72	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Основи фінансів підприємств.

Поняття та сутність фінансів підприємства. Функції фінансів. Сфери фінансових відносин. Грошові прибутки, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств.

Джерела формування фінансових ресурсів. Державне регулювання фінансових ресурсів підприємств.

Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність, самофінансування. Фінансова діяльність підприємств. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємствах: фінансовий менеджмент, фінансове планування, оперативна фінансова робота, аналіз та контроль господарської діяльності, фінансовий контроль.

Фінанси підприємства в умовах формування ринкової економіки.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

Сутність та значення грошових розрахунків в діяльності підприємств. Принципи організації розрахунків.

Порядок відкриття підприємствами розрахункового, поточного, валютного, позичкового, депозитного та інших рахунків в банку.

Форми безготівкового розрахунку. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві. Ведення касових операцій підприємством.

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності.

Економічні та фінансові санкції в системі грошових розрахунків та платежів.

Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.

Тема 3. Грошові надходження підприємств.

Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції. Надходження від реалізації продукції. Формування надходжень від реалізації продукції та часу. Розподіл надходжень від реалізації продукції.

Грошові надходження від іншої реалізації. Дохід підприємства від фінансово-інвестиційної діяльності. Надходження від фінансових інвестицій.

Формування валового і чистого доходу підприємства.

Надходження коштів від здачі в оренду основних фондів, від застосованих фінансових санкцій. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової підтримки.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку.

Економічний зміст прибутку. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів. Прибуток від реалізації. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Доход від реалізації продукції (робіт та послуг). Інші операційні доходи. Дохід від участі в капіталі. Фінансові та інші доходи. Витрати підприємств, їх характеристика та склад. Операційні та інші операційні витрати. Втрати від участі в капіталі. Фінансові та інші витрати. Фінансові

результати діяльності підприємства, їх розрахунок. Формування та розподіл прибутку від різних сфер діяльності. Розрахунок прибутку (збитку) від звичайної діяльності. Формування чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Прибуток для цілей оподаткування.

Сутність і методи обчислення рентабельності. Розподіл і використання прибутку. Використання чистого прибутку.

Фонди грошових засобів підприємства, які будуються за рахунок чистого прибутку.

Тема 5. Оподаткування підприємств.

Сутність оподаткування підприємств і податкова система. Сутність податків і їх функції. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Плата за ресурси. Непрямі податки та особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання. Акцизний збір. Об'єкти оподаткування. Податок на додану вартість. Прямі податки. Податок на нерухомість підприємства.

Обов'язкові відрахування підприємств на цільові державні фонди та їх вплив на фінансово-господарську діяльність.

Місцеві податки і збори. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Організація спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва. Документальна перевірка як форма контролю Державної податкової адміністрації за станом розрахунків підприємств з бюджетом. Порядок відображення в актах документальних перевірок аналізу фінансово-господарської діяльності платників податку на прибуток.

Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності.

Тема 6. Оборотні кошти.

Сутність і основи організації оборотних коштів. Склад і структура оборотних коштів. Класифікація і принципи організації оборотних коштів.

Визначення потреби в оборотних коштах. Необхідність і способи визначення потреби в оборотних коштах. Нормування власних оборотних засобів.

Джерела формування оборотних коштів. Власні джерела формування оборотних коштів. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання

Показники стану і використання оборотних коштів. Показники стану власних оборотних коштів. Показники використання оборотних коштів і шляхи прискорення їх обертання.

Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.

Тема 7. Кредитування підприємств.

Необхідність та сутність кредитування підприємств. Кругообіг коштів підприємств та необхідність залучення кредитів. Принципи та види забезпеченості кредитів. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Кредитна лінія. Контокорентний кредит.

Суть та форми кредитування підприємств банківськими установами. Види банківського кредиту та їх характеристика. Умови та порядок отримання банківського кредиту. Кредитний процес. Методика оцінки платоспроможності позичальника. Порядок нарахування відсотків за депозитними та кредитними операціями. Порядок погашення банківського кредиту підприємством.

Особливості кредитування окремих видів позичок. Обліковий кредит та кредитування під заставу векселів. Іпотечний кредит. Факторинг. Небанківське кредитування підприємств. Комерційне кредитування підприємств. Лізингове кредитування підприємств.

Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Сутність основних засобів як матеріальних цінностей. Основні засоби виробничого та невиробничого характеру. Оцінка та відтворення основних засобів.

Знос і амортизація основних засобів. Методи амортизації основних засобів.

Показники стану та ефективності використання основних засобів: забезпечення підприємства основними засобами; стан основних засобів; ефективність використання основних засобів.

Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування.

Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Показники фінансового стану підприємства.

Фінансовий аналіз короткострокової заборгованості. Аналіз структури джерел коштів і їх використання. Фінансовий аналіз оборотності активів підприємства. Аналіз руху грошових коштів на підприємстві. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості. Аналіз оборотності товарно-матеріальних запасів.

Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства.

Комплексний аналіз стану підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів.

Перспективи поліпшення стану розрахунків підприємств.

Тема 10. Фінансове планування на підприємстві.

Зміст та завдання фінансового планування. Методи фінансового планування. Інформаційна база фінансового планування.

Фінансовий план як складова частина бізнес – плану. Особливості фінансового планування. Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах при складанні фінансового плану. Вибір варіанта капіталовкладень. Розрахунок суми амортизаційних відрахувань. Розрахунок собівартості продукції. Розрахунок суми капіталу на приріст оборотних засобів.

Розрахунок показників прибутковості та витратної частини фінансового плану.

Розрахунок показників фінансового плану та балансу доходів і витрат. Значення і зміст оперативного фінансового плану та порядок його складання.

Тема 11. Фінансова санація підприємств.

Економічна сутність фінансової санації підприємства та порядок її проведення. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Менеджмент фінансової санації підприємства. Випадки, коли приймається рішення про фінансову санацію підприємств.

План санації. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, що перебуває в кризі. Аналіз причин кризи та сильних і слабких місць на підприємстві. Ситуація підприємства на ринках факторів виробництва та збуту готової продукції.

Фінансові джерела санації підприємств. Форми фінансової санації. Внутрішні джерела фінансової санації. Санація балансу. Зменшення статутного фонду підприємства. Санація із залученням коштів власників підприємства. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Державна фінансова підтримка санації підприємств.

Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Задоволення претензій кредиторів. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Основи фінансів підприємств

План

1. Сутність і функції фінансів підприємств.
2. Грошові відносини як складові фінансів підприємств.

3. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

План

1. Грошові розрахунки в діяльності підприємств.
2. Безготівкові операції та розрахунки.
3. Загальні принципи ведення касових операцій підприємством.
4. Грошові надходження підприємств.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

План

1. Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств.
2. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел.
3. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку

План

1. Економічний зміст прибутку. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів.
2. Прибуток від реалізації.
3. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку.
4. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Дохід від реалізації продукції (робіт та послуг).

Тема 5. Оподаткування підприємств

План

1. Сутність податків і їх функції.
2. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні.
3. Оподаткування прибутку підприємств.
4. Платежі за ресурси.

Тема 6. Оборотні кошти

План

1. Сутність обігових коштів та їх організація.
2. Склад і розміщення обігових коштів.
3. Поняття норм і нормативів обігових коштів, їх розрахунок.
4. Джерела формування обігових коштів.
5. Оборотність обігових коштів і способи її прискорення.

Тема 7. Кредитування підприємств

План

1. Особливості індивідуального кругообігу коштів.
2. Визначення потреби позику в залучених коштах.
3. Характеристика банківського кредиту.
4. Характеристика комерційного (товарного) кредиту.
5. Характеристика лізингового кредиту.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

План

1. Поняття та джерела відтворення основних фондів.
2. Характеристика зносу та амортизації основних фондів.

3. Дати характеристику капітальним вкладенням та джерелам їх фінансування.
4. Розкрити сутність фінансового забезпечення ремонту основних фондів.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств

План

1. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність та значення.
2. Охарактеризувати показники фінансового стану підприємства.
3. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.
4. Охарактеризувати показники ліквідності підприємства. Дати їм оцінки.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

План

1. Зміст та завдання фінансового планування.
2. Методи фінансового планування.
3. Інформаційна база фінансового планування.

Тема 11. Фінансова санація підприємств

План

1. Економічна сутність фінансової санації підприємства та порядок її проведення.
2. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють.
3. Менеджмент фінансової санації підприємства.
4. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Розподіл годин самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин
		Денна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	7
2.	Підготовка до семінарських занять	24
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	16
5.	Виконання тестових завдань	8
6.	Підготовка рефератів	8
7.	Робота з інтернет-ресурсами	5
		Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	2
2.	Підготовка до семінарських занять	6
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	71
5.	Виконання тестових завдань	10
6.	Підготовка рефератів	10
7.	Робота з інтернет-ресурсами	5

Денна форма навчання:

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Основи фінансів підприємств	6	Конспект, усне опитування, виконання

			тестових завдань
2.	Організація грошових розрахунків підприємств	8	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
3.	Грошові надходження підприємств	6	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань, підготовка реферату
4.	Формування і розподіл прибутку	6	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
5.	Оподаткування підприємств	4	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань
6.	Обігові кошти	8	Конспект, усне опитування, розв'язання задач, підготовка реферату
7.	Кредитування підприємств.	6	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
8.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	8	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань
9.	Оцінювання фінансового стану підприємств.	5	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
10.	Фінансове планування на підприємствах.	8	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань
11.	Фінансова санація підприємств.	5	Конспект, усне опитування, підготовка реферату
	Проміжний модульний контроль	2	Підготовка
	Разом	72	

Заочна форма навчання:

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Основи фінансів підприємств	8	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань
2.	Організація грошових розрахунків підприємств	10	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
3.	Грошові надходження підприємств	12	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань, підготовка реферату
4.	Формування і розподіл прибутку	10	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
5.	Оподаткування підприємств	12	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань
6.	Обігові кошти	8	Конспект, усне опитування, розв'язання задач, підготовка реферату
7.	Кредитування підприємств.	8	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
8.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	10	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань
9.	Оцінювання фінансового стану підприємств.	8	Конспект, усне опитування, розв'язання задач
10.	Фінансове планування на підприємствах.	8	Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань
11.	Фінансова санація підприємств.	10	Конспект, усне опитування, підготовка реферату
	Проміжний модульний контроль	4	Підготовка

Разом	108	
-------	-----	--

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Зміст фінансової роботи.
2. Завдання і функції фінансової служби.
3. Фінансовий менеджмент на підприємстві.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

6 годин

Питання для самостійного вивчення

1. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності.
2. Економічні та фінансові санкції в системі грошових розрахунків та платежів.
3. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Надходження від реалізації продукції.
2. Формування надходжень від реалізації продукції та часу. Розподіл надходжень від реалізації продукції.
3. Грошові надходження від іншої реалізації.
4. Дохід підприємства від фінансово-інвестиційної діяльності. Надходження від фінансових інвестицій.
5. Формування валового і чистого доходу підприємства.
6. Надходження коштів від здачі в оренду основних фондів, від застосованих фінансових санкцій.
7. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової підтримки.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку.

Питання для самостійного вивчення

1. Дохід від участі в капіталі.
2. Фінансові та інші доходи.
3. Витрати підприємств, їх характеристика та склад. Операційні та інші операційні витрати.
4. Фінансові результати діяльності підприємства, їх розрахунок.
5. Формування та розподіл прибутку від різних сфер діяльності
6. Сутність і методи обчислення рентабельності.

Тема 5. Оподаткування підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Акцизний збір. Об'єкти оподаткування. Податок на додану вартість. Прямі податки. Податок на нерухомість підприємства.
2. Обов'язкові відрахування підприємств на цільові державні фонди та їх вплив на фінансово-господарську діяльність.
3. Місцеві податки і збори.
4. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу.
5. Організація спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.
6. Документальна перевірка як форма контролю.
7. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності.

Тема 6. Оборотні кошти

Питання для самостійного вивчення

1. Джерела формування оборотних коштів.
2. Власні джерела формування оборотних коштів.
3. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів.
4. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання
5. Показники стану і використання оборотних коштів.
6. Показники стану власних оборотних коштів.
7. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.

Тема 7. Кредитування підприємств.

Питання для самостійного вивчення

1. Методика оцінки платоспроможності позичальника.
2. Порядок нарахування відсотків за депозитними та кредитними операціями.
3. Особливості кредитування окремих видів позичок.
4. Обліковий кредит та кредитування під заставу векселів. Іпотечний кредит.
5. Факторинг.
6. Небанківське кредитування підприємств.
7. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Питання для самостійного вивчення

1. Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування.
2. Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень.
3. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів.
4. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Фінансовий аналіз короткострокової заборгованості.
2. Аналіз структури джерел коштів і їх використання.
3. Фінансовий аналіз оборотності активів підприємства.
4. Аналіз руху грошових коштів на підприємстві.
5. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості.
6. Аналіз оборотності товарно-матеріальних запасів.
7. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
8. Оцінка фінансової стійкості підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Питання для самостійного вивчення

1. Фінансовий план як складова частина бізнес – плану.
2. Особливості фінансового планування.
3. Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах при складанні фінансового плану.
4. Вибір варіанта капіталовкладень. Розрахунок суми амортизаційних відрахувань.
5. Розрахунок собівартості продукції. Розрахунок суми капіталу на приріст оборотних засобів.
6. Розрахунок показників прибутковості та витратної частини фінансового плану.
7. Розрахунок показників фінансового плану та балансу доходів і витрат.
8. Значення і зміст оперативного фінансового плану та порядок його складання.

Тема 11. Фінансова санація підприємств.

Питання для самостійного вивчення

1. Фінансові джерела санації підприємств.
2. Форми фінансової санації.
3. Внутрішні джерела фінансової санації. Санація балансу. Зменшення статутного фонду підприємства. Санація із залученням коштів власників підприємства.
4. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
5. Державна фінансова підтримка санації підприємств.
6. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств.

Теми рефератів

1. Основи організації фінансів підприємств.
2. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи.
3. Управління фінансами підприємств.
4. Грошові розрахунки підприємств та їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.
5. Грошові надходження підприємств.
6. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності.
7. Формування і розподіл прибутку.
8. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.
9. Методи розрахунку прибутку від реалізації.
10. Сутність і методи обчислення рентабельності.
11. Розподіл і використання прибутку.
12. Сутність оподаткування підприємств і податкова система.
13. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні.
14. Оподаткування прибутку підприємств.
15. Непрямі податки, які сплачують підприємства.
16. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємств.
17. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
18. Оподаткування підприємств.
19. Оборотні кошти та їх організація на підприємстві.
20. Визначення потреби в оборотних коштах.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю.* Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань, розв'язання задач, підготовка реферату.
- 6.2. *Форми проміжного контролю.* Написання модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота складається з трьох теоретичних питань. Кількість модульних контрольних робіт – 1.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю.* Залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Приклади тестових завдань:

1. В основу організації фінансів підприємств покладено:
 - а) форму власності;
 - б) комерційний розрахунок;
 - в) напрямок діяльності підприємства на перспективу;
 - г) самоокупність і самофінансування.
2. Фінансові ресурси це:
 - а) грошові кошти, що є в розпорядженні підприємства;
 - б) кредити комерційних банків;
 - в) чистий прибуток підприємства;

г) внески засновників у статутний фонд.

3. Які фінансові відносини не належать до зовнішніх?

- а) сплата податків до бюджету;
- б) сплата відрахувань до Пенсійного фонду;
- в) отримання короткострокового кредиту;
- г) використання амортизаційних відрахувань.

4. Передумовами ефективного функціонування фінансів підприємства є:

- а) переважне застосування в процесі господарської діяльності готівкової форми розрахунків;
- б) дотримання принципів комерційного розрахунку;
 - в) наявність конкурентного середовища;
 - г) концентрація виробництва.

5. Основними принципами комерційного розрахунку є:

- а) адміністративні методи управління виробництвом;
- б) повна господарська самостійність;
- в) забезпеченість господарства основними та оборотними коштами;
- г) фінансова відповідальність, самофінансування, самоокупність та повна господарська самостійність.

6. Які фінансові ресурси не належать до власних?

- а) амортизаційні відрахування;
- б) виручка від реалізації майна, що вибуло;
- в) статутний капітал;
- г) надходження дивідендів від акцій, облігацій та інших видів цінних паперів.

7. До фінансових ресурсів підприємств, що формуються при заснуванні належать:

- а) кредитні інвестиції;
- б) страхові відшкодування;
- в) внески засновників у статутний фонд;
- г) амортизаційні відрахування.

8. Які фінансові підносний належать до внутрішніх?

- а) сплата податків до бюджету;
- б) силача відрахувань до Пенсійного фонду;
- в) отримання короткострокового кредиту;
- г) використання чистого прибутку.

9). Прирощені фінансові ресурси - це:

- а) ресурси, отримані підприємством у результаті його діяльності у формі прибутку;
- б) бюджетні асигнування та дивіденди від володіння цінними паперами;
- г) надходження від позабюджетних фондів.

10. Фінансова діяльність підприємства це:

- а) економічні відносини підприємства в процесі взаємовідносин з юридичними та фізичними особами;
- б) економічні відносини підприємства з бюджетною системою у процесі виконання фінансових зобов'язань;
- в) розрахунки з постачальниками та виплата заробітної плати працівникам;
- г) формування різноманітних фондів підприємств.

Задачі

Задача 1. Який проект вигідніший?

Табл. 1.

№	Показник	Один. виміру	Перший варіант	Другий варіант
1.	Сума капіталовкладень	Тис. грн.	2000	3000
2.	Сума річних поточних витрат з використання обладнання	Тис. грн.	100	130
3.	Нормативний коефіцієнт ефективності капіталовкладень	-	0,15	0,15
4.	Паспортна продуктивність обладнання	Виробів за рік	3	5
5.	Річний фонд часу обладнання при роботі в одну зміну	Рік	1800	1800
6.	Сума наведених затрат	Тис. грн.	400	580
7.	Сума наведених затрат на 1 виріб р6: (р4 x р5)	Грн.	74,1	64,4
8.	Економія наведених затрат на 1 виріб (р7, в1 – р7, в2)	Грн.	-	+9,7
9.	Економія наведених затрат (р8 x р4x р5)	Тис. грн.	-	87,3

Відповідь задачі: Кращий з варіантів вибирається за найменшою сумою наведених затрат на одиницю годинної продуктивності обладнання. Методика розрахунку в таблиці №1. За підрахунками кращого варіанта капіталовкладень вибирають той, який дає економію, але при введенні в дію може бути відведено термін дії виходу на проектну потужність і тому економія за фактом може не досягатись.

Задача 2.

Собівартість виробу “А” складає 6 грн.

Планова рентабельність реалізації – 35%

Оптова ціна виробу “А” буде рівнятись 8,10 грн. $(6+6 \times 0,35)$.

Ціна виробу “А” з ПДВ зі ставки 20% рівняється – 9,72 грн. $(8,10 + 8,10 \times 0,2)$

Рознична ціна виробу “А” з торгівельною націнкою 30% рівняється 12,64 грн. $(9,72 + 9,72 \times 0,3)$

Задача 3.

Собівартість підакцизного виробу “Б” складає 4 грн.

Прибуток –1 грн., планова рентабельність – 25% $(4 \times 0,25)$

Ставка акцизного збору – 50%.

Тоді ціна підакцизного виробу “Б” з ПДВ рівняється зі ставкою 20% - 12 грн. $(10+10 \times 0,2)$

Рознична ціна підакцизного виробу “Б” з торгівельною націнкою 15% рівняється 13,8 грн. $(12+12 \times 0,15)$.

Задача 4. Проставити суми замість знаків запитання.

І. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період
1	2	3
Дохід (виручка) від реалізації продукції (тов., робіт, послуг)	010	11800
ПДВ	015	-
Аз	020	-

Інші вирахування з доходу	030	-
Чистий дохід (виручка) від реал. продукції	035	?
Собівартість реалізованої продукції (тов., роб., послуг)	040	8000
Валовий:		
прибуток	050	?
збиток	055	-
Інші операційні доходи	060	
Адміністративні витрати	070	506
Витрати на збут	080	150
Інші операційні витрати	090	
Фінансові результати від операційної діяльності:		
прибуток	100	?
збиток	105	
Дохід від участі в капіталі	110	
Інші фінансові доходи	120	
Інші доходи	130	6300
Фінансові витрати	140	
Втрати від участі в капіталі	150	
Інші витрати	160	
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		
прибуток	170	?
збиток	175	
Податок на прибуток	180	?
Фінансові результати від звичайної діяльності:		
прибуток	190	?
збиток	195	
Надзвичайні:		
доходи	200	
витрати	205	
Чистий прибуток	220	

Задача 5.

Визначити суму активного збору. Дано: митна вартість товару – 70 дол. США; курс НБУ 1 дол. США – 5,5 грн.; митні і комісійні збори - 20 грн.; ставка ввізного мита – 20%; ставка акцизного збору – 55%.

Відповідь задачі:

а) Митна вартість товару = $70 \times 5,5 = 385$ грн.

б) Сума ввізного мита = $(385 + 20) \times 0,2 = 81$ грн.

в) Сума акцизного збору = $(385 + 81 + 0,55) = 256$ грн.

Задача 6.

Потребу в оборотних коштах на тару розраховано в сумі 50 тис. грн., а товарна продукція в цінах підприємства за планом 4 кварталу, що для нього обчислювалась потреба в оборотних коштах, становила – 14 тис. грн. Відтак норма оборотних коштів на тару дорівнювали 2 грн. 80 коп. На 1000 грн. Товарної продукції (50 тис. грн. 14 тис. грн.).

Задача 7.

Виробнича собівартість виробу дорівнює 250 грн. Витрати в перший день виробничого циклу становлять 150 грн. Протягом решти днів витрати розподіляються рівномірно. Відтак коефіцієнт зростання витрат дорівнювали

$$\frac{150 + (100 \times 0,5)}{250} = 0,8$$

Якщо витрати на виготовлення одиниці продукції за днями виробничого циклу розподіляються нерівномірно, коефіцієнт зростання витрат (к) визначається як середньозважений показник.

Задача 8.

Середня норма для всіх груп готової продукції на складі становила – 5,8 дня (580:100). Час на оформлення платіжних документів залежить від форми розрахунків умов відвантаження продукції. У розрахунках беремо цей показник за 2,5 дня. Отже загальна норма оборотних коштів для готової продукції становитиме 8,3 дня (5,8 + 2,5). Якщо одноденні витрати на випуск продукції становлять 82 тис. грн., то норматив оборотних коштів для готової продукції становитиме 680,6 тис. грн. (8,2 x 8,3).

Задача 9.

Номінальна вартість векселя – 10 тис. грн. Банк викупує у підприємства вексель за 90 днів до його погашення за ставкою 10% річних. Підприємство сплачує банку дисконт, що розраховується за формулою $C = K \times T \times \Pi / 365 \times 100$.

де С - сума дисконту

К – номінальна сума векселя

Т - строк (у днях) від дня обліку до дня платежу

П – ставка, за якою обліковується вексель.

$$\frac{10000 \times 90 \times 0,1}{365} = 246,6 \text{ грн.}$$

Банк виплачує підприємству номінальну вартість векселя за мінусом дисконту, тобто $10000 - 246,6 = 9753,4$ грн.

Задача 10.

Випуск товарної продукції за рік склала 388 940 грн., вартість основних виробничих фондів – 134 208 грн. Фондоємність рівняється 0,35 грн. (134208), на кожному Гриню виробленої продукції припадає 35 коп. Основних виробничих фондів.

Модульна контрольна робота

В-1

1. Безготівкові операції та розрахунки.
2. Сутність податків і їх функції.
3. Джерела формування обігових коштів.

В-2

1. Грошові надходження підприємств.
2. Система оподаткування підприємства.
3. Склад і розміщення обігових коштів на підприємстві.

В-3

1. Фінансові ресурси підприємства.
2. Прибуток від реалізації.
3. Поняття та джерела відтворення основних фондів підприємства.

В-4

1. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства.
2. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів.
3. Методи фінансового планування.

В-5

1. Економічний зміст прибутку.
2. Грошові надходження підприємств.
3. Оподаткування прибутку підприємств.

Питання до заліку

1. Сутність і функції фінансів підприємства.
2. Грошові фонди і фінансові ресурси, їх сутність і склад.
3. Основи організації фінансів підприємства.
4. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств.
5. Формування і розподіл прибутку підприємства.
6. Методи розрахунку прибутку від реалізації.
7. Сутність і методи розрахунку рентабельності.
8. Сутність грошових розрахунків підприємства.
9. Організація проведення касових операцій.
10. Форми безготівкових розрахунків.
11. Розрахунки чеками і акредитивами.
12. Сутність оподаткування підприємства. Види податків.
13. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємства.
14. Порядок нарахування податку на прибуток.
15. Сутність, склад і структура зворотних коштів.
16. Класифікація і принципи організації зворотних коштів.
17. Джерела формування зворотних коштів.
18. Показники складу і використання зворотних коштів.
19. Нормування зворотних коштів для утворення виробничих запасів.
20. Нормування зворотних коштів в незавершеному виробництві і витратах на майбутній період.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» – для семестрових екзаменів, курсових робіт (проектів) і виробничих практик; «зараховано», «не зараховано» – для заліків і навчальних практик). Шкала переведення балів подана в таблиці 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні навчальних досягнень студентів (табл. 2):

Таблиця 2.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89...70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальної та самостійної роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання наводяться у таблиці 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу (див. таблицю 4.) з відповідним ваговим коефіцієнтом.

Таблиця 4.

**Таблиця переведення середньозваженого балу
за 100-бальною шкалою**

100- бальна	сер. бал	100- бальна	сер. бал	100- бальна	сер. бал	100- бальна	сер. бал	100- бальна	сер. бал
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78

92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

Підрахунки середньозваженого балу здійснюються з точністю до другого знака після коми. За таблицею 4 визначають кількість балів за 100-бальною шкалою, яку множать на ваговий коефіцієнт – 0,7 і отримують кількість балів за поточний контроль. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю.

8.3. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою (табл. 4.) та множиться на коефіцієнт 0,3.

8.4. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня опанування студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється після закінчення її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного (ваговий коефіцієнт – 0,7) та проміжного (ваговий коефіцієнт – 0,3) контролю. При цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти під час заліку не передбачено.

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 с.
2. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с.
3. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с.
4. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с.
5. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с.
6. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Буряк Л. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. К. : КНЕУ, 2002. 84 с.
2. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и финансах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с.

3. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электронных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с.
4. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.